

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

PREDDIPLOMSKOG SVEUČILIŠNOG STUDIJA FIZIOTERAPIJE

NA FAKULTETU ZDRAVSTVENIH STUDIJA U MOSTARU

Sadržaj

1. UVOD	3
2. OPĆE INFORMACIJE O STUDIJSKOM PROGRAMU	4
3. OSNOVNE KARAKTERISTIKE STUDIJSKOG PROGRAMA	6
4. NASTAVNI PLAN	17

I. UVOD

Nastavni plan i program preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije rezultat je procesa redovite revizije, koji je započeo odlukom Senata na sjednici održanoj 26. veljače 2022. godine (ur. br. 01-993-1/22). Postupak redovite revizije proveden je prema *Pravilniku od postupku donošenja novih i redovite revizije postojećih studijskih programa* (ur. br. 01-993-1/22), koji predviđa da izradom revidiranog nastavnog plana i programa koordinira Povjerenstvo, u kojem su zastupljeni i predstavnici studenata te vanjskih korisnika, a čiji prijedlog znanstveno-nastavno/umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice dostavlja Senatu Sveučilišta na usvajanje.

U svrhu uključivanja svih zainteresiranih strana u proces unapređenja studijskog programa provedena je javna rasprava, koja je održana 14. srpnja 2022. (ur.broj: 01-1086/22).

Zaključci javne rasprave uzeti su u obzir prilikom izrade nastavnog plana i programa. Osim zaključaka javne rasprave, uzete su u obzir preporuke povjerenstva stručnjaka iz posljednje institucionalne akreditacije iz 2020. godine, koje se odnose na uključivanje praktičnog rada izvan Sveučilišta (gdje je primjenjivo), primjenu odredbi zakonskih i internih akata o minimalnom udjelu predispitnih obveza u konačnoj ocjeni na svim predmetima te primjenu suvremenih nastavnih metoda sa studentom u središtu nastavnog procesa.

Također, pri izradi nastavnog plana i programa provedeni su svi strateški zadatci iz strateškog područja obrazovanja iz *Strategije razvoja Sveučilišta 2017-2023*, koji se odnose na nastavni plan i program te nastavni proces (više u poglavlju „3.1. Povezanost sa strategijom razvoja Sveučilišta“).

Osim toga, prilikom donošenja odluka o vrsti izmjena analizirani su svi relevantni statistički podatci i rezultati anketa koji su prikupljeni i provedeni u razdoblju od posljednje revizije studijskog programa: 02. lipanj 2021. godine (ur. broj 01-3666/21).

Uzimajući u obzir sve navedeno, u odnosu na postojeći nastavni plan i program u ovom revidiranom nastavnom planu i programu napravljene su sljedeće izmjene koje se mogu svrstati u pet kategorija: promjena broja sati unutar postojeće satnice, spajanje kao i razdvajanje predmeta, promjene statusa predmeta (izborni/obvezni), ukidanje predmeta koji su postali zastarjeli i/ili irelevantni za struku te uvođenje novih predmeta koji pridonose stjecanju kompetencija i ishoda učenja definiranih EU standardima zanimanja i uvođenje novih izbornih predmeta. Bitne izmjene ove revizije se odnose na smanjeni dio teorijske izobrazbe, a povećanje udjela praktične nastave.

Fizioterapija se danas primjenjuje u gotovo svim kliničkim područjima. Vodeća je djelatnost u specijalnim bolnicama za rehabilitaciju i rehabilitacijskim centrima. Fizioterapeut je redoviti član stručnih medicinskih timova u ortopediji, reumatologiji, neurologiji, kardiologiji, pulmologiji, pedijatriji, kirurgiji i traumatologiji, onkologiji, ginekologiji i porodiljstvu te sportskoj medicini, a uloga fizioterapeuta prepoznata je i u ustanovama socijalne skrbi, domovima umirovljenika, u zdravstvenom turizmu i sportskim klubovima. Fizioterapeut je zdravstveni stručnjak koji planira i provodi terapijske i rehabilitacijske postupke, primjenjujući znanja i vještine iz područja fizioterapije, kliničke kineziologije, osnovnih biomedicinskih znanosti, kliničke medicine i ostalih srodnih područja. Fizioterapeut u okviru svoje djelatnosti provodi postupke procjene, terapijskog tretmana i evaluacije terapijskih učinaka. Također, sudjeluje u postupcima primarne i sekundarne prevencije.

Za odgovorno provođenje fizioterapijskog procesa fizioterapeut mora imati znanja i vještine koja mu omogućuju da na osnovu ciljane procjene postavi funkcionalnu dijagnozu i odredi fizioterapijsku intervenciju. Fizioterapijskom intervencijom djeluje u cilju liječenja ili olakšavanja posljedica oštećenja, funkcionalnog ograničenja ili onesposobljenosti, te povećanja sposobnosti izvođenja zadataka koji se odnose na aktivnosti brige o sebi i domaćinstvu, u socijalnoj i profesionalnoj integraciji ili reintegraciji, te aktivnostima slobodnog vremena.

1. OPĆE INFORMACIJE O STUDIJSKOM PROGRAMU

Naziv studijskog programa	Fizioterapija
Ciklus	1. ciklus (preddiplomski studij)
Vrsta	Sveučilišni studij
Znanstveno područje	Biomedicina i zdravstvo
Znanstveno polje	Kliničke medicinske znanosti / Zdravstvene znanosti
Akademski naziv	Prvostupnik/prvostupnica fizioterapije
Razina kvalifikacije po EQF	6
Trajanje studijskoga programa	3 godine, 180 ECTS
Ukupni broj ECTS bodova	3 godine/180 ECTS
Jezik	Hrvatski jezik
Način studiranja	Redovito
Nositelj studijskog programa	Sveučilište u Mostaru
Izvođač studijskog programa:	Sveučilište u Mostaru, Fakultet zdravstvenih studija
Uvjeti za upis na preddiplomski studij	U prvu godinu preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije mogu se upisati osobe koje su prethodno završile srednju četverogodišnju školu i koje su zadovoljile uvjete razredbenog postupka. Razredbeni postupak obuhvaća vrednovanje uspjeha postignutog u srednjoj školi te postignutog uspjeha na razredbenom ispitu.
Ciljevi studijskog programa	<ul style="list-style-type: none">- procjena statusa korisnika i njegove potrebe za fizioterapijskim tretmanom- primjena kineziometrijskih i drugih mjerenja u svrhu dijagnosticiranja i evaluacije funkcije lokomotornog sustava prema dobi, potrebama i disfunkcijama korisnika- primjena teorijskih i praktičnih znanja za razvijanje, održavanje i obnavljanje maksimalne pokretljivosti i funkcionalne sposobnosti s ciljem očuvanja i jačanja zdravlja te prevencije bolesti i ozljeda- sudjelovanje u obrazovanju fizioterapeuta, unaprijeđenju struke i profesionalnom razvoju kroz cijeloživotno učenje, kritičko i analitičko pristupanje problemu i razumjevanje osnova znanstveno-istraživačkog pristupa te nastavak studija na diplomskim studijima- samostalan rad pri zdravstvenim ustanovama i samostalno obavljanje poslova vezanih za planiranje, provođenje, nadzor i evaluaciju fizioterapijskog procesa- timski rad, humanistički i multidisciplinarni pristup korisnicima fizioterapijskih tretmana
Kompetencije na razini studijskog programa	<ol style="list-style-type: none">1. Promicanje zdravlja, kvalitete života i dobrobiti stanovništva, zajednice i pojedinca čiji su životi pogođeni bolešću i onesposobljenjem2. Stjecanje znanja relevantnog za područje fizioterapijske prakse i vještine rješavanja problema i donošenja odluka3. Primjenjivanje profesionalnog ponašanja, znanja, vještina i vrijednosti te učinkovite komunikacije u ustanovama u kojima se obavlja fizioterapijska djelatnost.4. Primjenjivanje sveobuhvatnog pregleda i procjene pacijenta, planiranje i dokumentiranje odgovarajućeg programa fizioterapijske intervencije te primjenjivanje humanističkog i holističkog pristupa osobi u fizioterapijskom tretmanu5. Provođenje fizioterapijske i rehabilitacijske prakse u kontekstu

	<p>profesionalnih, etičkih i pravnih propisa te primjenjivanje načela profesionalne etike u fizioterapijskim intervencijama</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Analiziranje teorijskih i praktičnih postavki fizioterapeutske prakse 7. Prepoznavanje specifičnih fizioterapijskih intervencija kod pojedinih patoloških stanja 8. Primjenjivanje fizioterapijskih intervencija i fizikalnih agenasa u svrhu liječenja 9. Primjenjivanje koncepta fizioterapije, standarda struke, razumjevanje uloge fizioterapeuta u stručnom timu, prepoznavanje osnova fizikalnih agenasa i različitih patoloških stanja koji utječu na fizioterapijski status pacijenta i njegovu potrebu za fizioterapijskim intervencijama. 10. Prepoznavanje fizikalnih svojstava pojedinih agenasa i njihovog biološkog i fiziološkog utjecaja, te njihove primjene u fizioterapiji 11. Usvajanje vještina za praktično izvođenje fizioterapijskih postupaka 12. Provođenje testova za određivanje funkcionalne sposobnosti svih dijelova lokomotornog sustava, utvrđivanje cilja rehabilitacije te osmišljavanje programa liječenja u cilju promicanja, održavanja ili vraćanja funkcionalnog osposobljenja 13. Bilježenje podataka o zdravstvenm stanju pacijenata i edukacija pacijenata za nastavak rehabilitacije i povratak svakodnevnim životnim aktivnostima 14. Provođenje istraživačkih aktivnosti te korištenje informacijskih tehnologija s ciljem povećanja kvalitete te unapređenja stručnih znanja i vještina 15. Djelovanje po načelima etičke i društvene odgovornosti prilikom provođenja fizioterapijskih intervencija u skladu provjerene fizioterapijske prakse na primarnoj, sekundarnoj i tercijalnoj zdravstvenoj zaštiti 16. Pedagoški rad na obrazovanju vlastitog kadra
<p>Ishodi učenja na razini studijskog programa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objašnjava pojam fizioterapije i djelokrug rada fizioterapeuta (FZSFB-IU-1) 2. Objašnjava temeljne pojmove i zakonitosti znanosti na kojoj se temelje fizioterapijske intervencije (FZSFB-IU-2) 3. Objašnjava temeljne pojmove i zakonitosti etike profesije i odredbe zakonodavstva važnog za profesiju fizioterapije (FZSFB-IU-3) 4. Objašnjava temeljna pojmove i zakonitosti iz biomedicinskih predmeta potrebnih za definiranje i analiziranje problema u svrhu kliničke prosudbe u biomedicini i zdravstvu (FZSFB-IU-4) 5. Objašnjava osnovne pojmove i zakonitosti bioloških funkcija, anatomije i fiziologije organizma, kao i odnos stanja između zdravlja i fizičkog i socijalnog okruženja čovjeka i njegovog ponašanja (FZSFB-IU-5) 6. Definira različite oblike ozljeda prema mehanizmu nastanka, te prepoznaje oštećenja i odstupanja od normalne funkcije lokomotornog sustava (FZSFB-IU-6) 7. Primjenjuje posebne testove i mjerne instrumente za utvrđivanje poremećaja i funkcionalnog onesposobljenja, te dokumentira i interpretira dobivene rezultate (FZSFB-IU-7) 8. Primjenjuje teorijska i praktična znanja o različitim fizioterapijskim

	<p>vještinama, tehnikama i fizikalnim čimbenicima koji se koriste u svrhu očuvanja, promicanja i povratka funkcionalnog statusa pacijenta (FZSFB-IU-8)</p> <p>9. Analizira i primjenjuje aktivnosti vezane za unapređenje funkcije lokomotornog sustava, kardiorespiratornog sustava te kineziterapiju i fizikalne agense u svrhu provođenja fizioterapijskih intervencija (FZSFB-IU-9)</p> <p>10. Planira individualne i grupne fizioterapijske procedure u području svih grana kliničke medicine te provodi rehabilitacijski program s ciljem funkcionalnog osposobljenja pacijenata uvažavajući indikacije i kontraindikacije za primjenu fizikalnih čimbenika u fizioterapiji te poštujući pravila i protokole rehabilitacijskog tima (FZSFB-IU-10)</p> <p>11. Primjenjuje osnovne komunikacijske vještine u radu s pacijentima i stručnim suradnicima (FZSFB-IU-11)</p> <p>12. Koristi tehnologiju i informatiku te pronalazi i vrednuje medicinske informacije u fizioterapiji, primjenjujući načela medicine temeljene na dokazima i kritičkog promišljanja (FZSFB-IU-12)</p> <p>13. Objašnjava i primjenjuje metode istraživačkog rada i statističke obrade podataka te samostalno prati i vrednuje rezultate vlastitog rada prateći stručnu literaturu (FZSFB-IU-13)</p> <p>14. Vodi fizioterapijsku dokumentaciju i evaluira postignute ciljeve u fizioterapijskoj rehabilitaciji (FZSFB-IU-14)</p> <p>15. Kreira strukturiran tekst koristeći temeljnu medicinsku i zdravstvenu terminologiju, elaborira stručne zdravstvene teme i prezentira stručne radove na stranom jeziku (FZSFB-IU-15)</p>
Mogućnost nakon završetka studija	Nakon uspješnog završetka preddiplomskog studija studentima se otvara mogućnost zapošljavanja u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama i nastavak obrazovanja na diplomskom studiju.
Akreditacija	Sveučilište u Mostaru je rješenje o institucionalnoj reakreditaciji dobilo 14. siječnja 2020. godine od nadležnog Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ-a prema preporuci Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvalitete BiH, nakon čega je Sveučilište upisano u Državni registar akreditiranih visokoškolskih ustanova.

2. OSNOVNE KARAKTERISTIKE STUDIJSKOG PROGRAMA

2.1. Povezanost sa strategijom razvoja Sveučilišta

U *Strategiji razvoja Sveučilišta u Mostaru 2018. – 2023.* u strateškom području obrazovanja više strateških ciljeva odnosi se na nastavni plan i program te njegove elemente.

Cilj 1. definirano je da će Sveučilište u suradnji s dionicima izraditi, odobriti, izvoditi i kontinuirano pratiti te poboljšavati studijske programe na svim razinama, s jasno definiranim ishodima učenja u vezi s potrebama tržišta rada, a u skladu s Europskim kvalifikacijskim okvirom (EQF), a iz njega proizlaze sljedeći zadatci:

- zadatak 1: jasno definirati ciljeve i predviđene ishode učenja svakoga studijskog programa i s njima ujednačiti sadržaj studijskoga programa, u skladu s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira i standardom kvalifikacije
- zadatak 2: uvesti transparentan i dosljedan postupak revizije i unapređenja studijskih programa uz sudjelovanje studenata i drugih dionika
- zadatak 5: osigurati realno alociranje ECTS bodova, preko definiranoga sustava ECTS koordinacije na svim razinama studija
- zadatak 6: unaprijediti interdisciplinarnost svih studijskih programa omogućavajući izbornost kolegija na razini Sveučilišta.

Cilj 3. odnosi se na razvijanje široke mreže nastavnih baza, odnosno organizacija s različitih područja djelatnosti te uspostavljati suradnju koja će omogućiti povezivanje prakse, znanosti i umjetnosti te visokoga obrazovanja, a iz njega proizlaze sljedeći zadatci:

- zadatak 2: povećati broj sati i udjela nastavne prakse na studijskim programima i njome stečeni udio ECTS bodova
- zadatak 3: povećati broj završnih/diplomskih radova koji su temom i sadržajem u vezi s praksom.

Ključne strateške postavke Fakulteta zdravstvenih studija koje trebaju dovesti do ostvarivanja vizije uz uvažavanje misije i akademskih vrijednosti Sveučilišta su suvremeni studijski programi koji će biti usmjereni prema razvoju širokog spektra kompetencija, kao i obrazovanje i djelovanje koje će biti usmjereno prema razvoju gospodarstva, društva i kulture.

Sveučilišni studiji na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru omogućuju uspostavljanje sustava trajne izobrazbe, obnavljanje znanja i usvajanje najnovijih spoznaja, kao i stalno praćenje i prepoznavanje prioriteta zdravstvenih potreba u državi i europskom okruženju. Na prvoj razini (preddiplomski studij) izobrazba je usmjerena na temeljno obrazovanje. Posebni strateški cilj je osposobljavanje za temeljne vještine potrebne za samostalno obavljanje prakse, a obuhvaća trogodišnje obrazovanje s opterećenjem od 180 ECTS-bodova, nakon kojega se stječe naziv prvostupnik (engl. *bachelor*).

2.2. Usklađenost s dostignućima određenog znanstvenog/umjetničkog područja i tržišta rada te povezanost sa standardima zanimanja/kvalifikacija

Ciljevi, kompetencije i ishodi učenja na razini studijskog programa definirani su na način da budu usklađeni s dostignućima Područja biomedicine i zdravstva i tržišta rada te povezani sa standardima zanimanja/kvalifikacija.

U svrhu usklađenosti s dostignućima Područja biomedicine i zdravstva predstavnici nastavnika u Povjerenstvu za izradu revidiranog nastavnog plana i programa te ostali nastavnici koji su sudjelovali u izradi nastavnih programa pojedinog predmeta uzeli su u obzir suvremena dostignuća i trendove u području Biomedicine i zdravstva, polju Kliničkih medicinskih znanosti/Zdravstvenih znanosti, koji se odnose na preddiplomski sveučilišni studij Fizioterapije.

U svrhu usklađenosti s tržištem rada u Povjerenstvo za izradu revidiranog nastavnog plana i programa imenovani su i predstavnici studenata te vanjskih korisnika te se organizirala javna rasprava na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz prakse i gospodarstva, a čije su sugestije uzete u obzir pri izradi nastavnog plana i programa.

Budući da u BiH ni na jednoj razini nije definiran standard zanimanja ni standard kvalifikacije, uzeti su u obzir sljedeći dokumenti:

- Curriculum Framework for Qualifying Programmes in Physiotherapy Available from: <https://www.csp.org.uk/system/files/documents/2022-04>
- Bolonjska deklaracija 3 + 2 (*Bologna Declaration. The European Higher Education Area. The Bologna Declaration, a joint declaration of The European Ministers of Education convened in Bologna 19 June 1999.* Available from: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/>).

- Cilj 18 WHO – razvoj ljudskih resursa u zdravstvu do 2010 godine
- Zdravstvo za sve u 21. stoljeću WHO
- Quality Assurance Standards of Physiotherapy Practice and Delivery ADOPTED General Meeting 26-28 April 2018 Dublin, Ireland ADOPTED-Quality Assurance Standards of Physiotherapy Practice and Delivery General Meeting of the European Region of the WCPT 2018 2 QUALITY ASSURANCE STANDARDS OF PHYSIOTHERAPY PRACTICE AND DELIVERY European Region of the WCPT Professional Issues WG
- Professional competencies physiotherapists, advanced physiotherapists and physiotherapist assistants esco Professional definitions + ENPHE recommendations [Internet]. Available from: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Službene novine Federacije BiH broj 41/10 i 75/13)
- Pravilnik o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika (Službene novine Federacije BiH broj 99/21),
- Pravilnik o dopunama pravilnika o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih djelatnika (Službene novine Federacije BiH broj 51/17)

Poslovi / kompetencije / ishodi učenja iz svih gore navedenih dokumenata implementirani su u kompetencije i ishode učenja na razni studijskog programa navedene u poglavlju „2. Opće informacije o studijskom programu“ te se realiziraju na obveznim predmetima, kako bi se osiguralo da ih sa stečenom kvalifikacijom ostvare svi studenti. Pokrivenost tih ishoda učenja na razini studijskog programa ishodima učenja na razini obveznih predmeta prikazana je u poglavlju „3.12. Matrica ishoda učenja“.

2.3. Usporedivost sa studijskim programima u zemlji i inozemstvu

Program školovanja koji se provodi na preddiplomskom sveučilišnom studiju Fizioterapije, kao i razvoj fizioterapeuta kao profesije, su usklađeni s europskim standardima, i utemeljen je na uskoj suradnji s ostalim ustanovama sličnog profila u Republici Hrvatskoj. Usporedivost se ogleda isključivo prema kompetencijama i ishodima učenja na razini studijskih programa te u trajanju studija, dok studijski program svoje specifičnosti zadržava uglavnom kroz strukturu, nazive predmeta i ECTS bodove.

2.4. Otvorenost prema mobilnosti studenata

Mobilnost studenata definirana je *Pravilnikom o međunarodnoj mobilnosti*, koji se odnosi na administrativnu podršku studentima, dokumente studentske mobilnosti, osiguranje, način prijave, postupak priznavanja mobilnosti te informacijski paket. Jedinstvena metodologija priznavanja definirana je na razini Sveučilišta odlukom Senata o usvajanju jedinstvenog obrasca za *Rješenje o priznavanju predmeta, ECTS bodova, ocjena i stručne prakse pri mobilnosti studenata* (ur. br. 01-4549/21), koje se evidentira u dodatku diplomi. Studenti informacije o programima mobilnost te prateće obrasce mogu pronaći na web stranici Sveučilišta, te preko prodekana za znanost i prodekana za kvalitetu i međuinstitucionalnu suradnju Fakulteta zdravstvenih studija, koji informacije sveučilišnog Ureda za međunarodnu suradnju prosljeđuje predstavnicima studenata.

2.5. Uvjeti za upis na studijski program i prelazak s drugih studijskih programa

Sveučilišnim *Pravilnikom o studiranju* definirano pravo upisa na preddiplomske, diplomatske i integrirane studijske programe, koji se vrši putem javnog natječaja. Senat na prijedlog znanstveno-nastavnog/umjetničko-nastavnog vijeća ustrojbene jedinice, a uz suglasnost Upravnog vijeća Sveučilišta i nadležnog ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ-a, raspisuje javni natječaj, koji se objavljuje u dnevnom tisku, mrežnim stranicama Sveučilišta te mrežnoj stranici i oglasnoj ploči Fakulteta zdravstvenih studija, a koji sadrži podatke o uvjetima za upis, razredbenom postupku, visini školarine, kriterijima za odabir kandidata te druge podatke.

Pri prelasku s drugih studijskih programa podnosi se zahtjev dekanu Fakulteta zdravstvenih studija, na temelju kojeg odluku o mogućnostima i uvjetima za upis donosi odgovarajuće povjerenstvo.

Pristupnici koji se upisuju na Fakultet, a tijekom prethodnog školovanja nisu učili latinski jezik u trajanju od najmanje 1 godine moraju u prvoj godini studija upisati predmet Latinski jezik u obimu od 20 sati predavanja i kolokvirati isti do upisa u prvu godinu studija.

2.6. Uvjeti upisa u sljedeći semestar i godinu studija te način završetka studija

Uvjeti za upis u sljedeći semestar i višu godinu studija definirani su Pravilnikom o studiranju Sveučilišta u Mostaru i općim aktom Fakulteta zdravstvenih studija. Studijski program se završava pisanjem i obranom završnog rada koji nosi 5 ECTS bodova. Način i postupak obrane završnog rada te metodologija njegove izrade definirani su u Pravilnikom o studiranju Sveučilišta u Mostaru i općim aktom Fakulteta zdravstvenih studija.

2.7. Organizacija studijskog programa

Studij je ustrojen kao trogodišnji studij kroz šest semestara. Nastava na Fakultetu zdravstvenih studija se odvija u turnusima, a za detaljan prikaz odvijanja nastave objavljeni su rasporedi po semestrima i studijskim programima. Sukladno načelima Bolonjske deklaracije predloženi studijski program je strukturiran i vrednovan s ECTS bodovima. Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre. U skladu s ECTS bodovima, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru.

Studenti mogu studirati u statusu redovitog studenta. Redoviti su oni studenti koji studiraju po programu s punom nastavnom satnicom.

Stručna ljetna praksa je obvezni oblik nastavnog procesa koji se obavlja sukladno nastavnom planu i programu studija te izvedbenom planu nastave. Student u pravilu obavlja stručnu praksu u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar kao pridruženoj članici Sveučilišta u Mostaru, Domu zdravlja Mostar ili nekoj drugoj nastavnoj bazi s kojom je Fakultet u ugovornom odnosu, a prema rasporedu koje utvrđuje Povjerenstvo. Uz suglasnost Povjerenstva student može obaviti stručnu praksu i u ustanovi ili tvrtki koja u svom sastavu ima organizacijsku cjelinu koja se bavi stručnim poslovima koji su sukladni stručnom profilu njegovog studija. Tijekom obavljanja stručne prakse, student izvodi vještine propisane studijskim planom navedene u **knjižici stručne prakse**. Uredno izvršavanje gore navedenih obveza uvjet je za ovjeru semestra i upis u viši semestar/ godinu studija.

2.8. Struktura studijskog programa

Struktura studijskog programa ogleda se u broju sati pojedine vrste nastave i nastave ukupno, broju sati prakse te broju sati samostalnog rada studenta u ukupnom opterećenju studenta koji iznosi 5400 sati rada. Budući da se prema *Pravilniku od postupku donošenja novih i redovite revizije postojećih studijskih programa* (ur. br. 01-993-1/22), u nastavnom planu i programu navode samo obvezni predmeti, dok se izborni usvajaju u izvedbenom nastavnom planu svake akademske godine, u tabličnom prikazu bit će naveden broj sati pojedine vrste nastave i nastave ukupno, broj sati prakse te broj sati samostalnog rada samo na obveznim predmetima.

Student je obavezan birati jedan od ponuđenih stranih jezika (engleski ili njemački), koji se nude u 1. i 3. semestru, pri čemu u 1. semestru nose po 2 ECTS, a u 3.semestru po 2 ECTS bod. Bez obzira koji strani jezik studenti izaberu, na njemu se stječu kompetencije i ishodi učenja definirani na razini studijskog programa.

U odnosu na ukupan broj ECTS bodova, na izbornim predmetima se stječe 5 ECTS bodova, a student može birati ukupno 5 izbornih predmeta.

Pored obveznih predmeta te izbornih predmeta na razini studijskog programa i na razini ustrojbene jedinice, odnosno pored 30 ECTS bodova po semestru, student može birati i sveučilišne izborne predmete, sa popisa kojeg usvaja Senat svake akademske godine, a koji se studentu evidentiraju u dodatku diplomi.

Svrha izbornih predmeta na razini studijskog programa je detaljnija razrada ishoda učenja već stečenih na obveznim predmetima, u skladu s preferencijama studenta, a svrha sveučilišnih izbornih predmeta je stjecanje kompetencija koje nisu predviđene studijskih programom, a za koje student procijeni da ga mogu učiniti konkurentnijim na tržištu rada i doprinijeti izgradnji vlastite osobnosti kroz obrazovanje.

Tablica 3.8.1 Prikaz nastavnog opterećenja, prikaz sati teorije i prakse, te udio opterećenja u programu preddiplomskog sveučilišnom studiju Fizioterapije

Vrsta nastave	I godina	II godina	III godina	Ukupno	%
Predavanja	260	305	270	835	15,46%
Vježbe	385	450	385	1220	22,59%
Seminari	135	90	115	340	6,20%
Klinička ljetna praksa	300	300	300	900	16,67%
Samostalni rad	720	655	730	2105	39,07%
Ukupno	1800	1800	1800	5400	100%

Tablica 3.8.2. Udio opterećenja u programu u odnosu na teoretsku i kliničku izobrazbu preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije

Vrsta opterećenja	Broj sati	Udio %
Teoretska izobrazba	1175	36%
Praktična izobrazba	2120	64%
Ukupno	3295	100%

Kroz tri godine studija na preddiplomskom sveučilišnom studiju Fizioterapije ostvaruje se aktivna nastava i samostalni rad studenta od 5400 sati. Samostalni rad studenta od 2105 sati podrazumijeva vrijeme koje je studentu potrebno za samostalno učenje predmeta, pripremu seminara, kolokvija, završnih testova, pripremu i pisanje završnog rada, ne računajući kontakt sate s nastavnikom (predavanja, seminari, vježbe i stručna praksa). Broj samostalnog rada definiran je u opisu sadržaja svakog predmeta.

Program preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije sadrži 31 obveznog i 5 izbornih predmeta, kliničku ljetnu praksu na kraju svake godine studija u trajanju od 900 sati i izradu završnog rada od 150 sati. Pet izbornih predmeta iznosi 2,8 % bodova cjelokupnog programa. Odluku o izbornim predmetima koji će se izvoditi u tekućoj akademskoj godini donosi Znanstveno nastavno vijeće Fakulteta zdravstvenih studija u skladu s potrebama za usavršavanjem nastavnog programa.

Ishodi učenja koji se stječu ispunjavanjem pojedinačnih studijskih obveza, kao i predviđen broj sati za svaku studijsku obvezu koji osigurava stjecanje predviđenih ishoda učenja navedeni su opisu svakog pojedinog predmeta iz studijskog programa.

Tablični prikaz Strukture studijskog programa preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije s udjelima pojedinih vrsta nastave, prakse i samostalnog rada

1. Godina studija									
1. Zimski semestar									
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB101	Anatomija i histologija	35	70	15	120	0	150	270	9
FZSFB102	Fiziologija s patofiziologijom	40	30	20	90	0	90	180	6
FZSFB103	Fizika	20	20	0	40	0	50	90	3
FZSFB104	Osnove motoričkih transformacija	20	60	0	80	0	70	150	5
FZSFB105	Biomehanika	30	40	10	80	0	70	150	5
FZSFB106	Strani jezik I	0	0	30	30	0	30	60	2
Ukupno		145	220	75	440	0	460	900	30
ECTS za obvezne predmete									30
ECTS za izborne predmete									0
ECTS UKUPNO									30

1. Godina studija									
2. Ljetni semestar									
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB207	Klinička kineziologija	30	70	20	120	0	120	240	8
FZSFB208	Bioetika s komunikacijskim vještinama	20	10	10	40	0	20	60	2
FZSFB209	Uvod u fizioterapiju	20	10	5	35	0	25	60	2
FZSFB210	Osnove zdravstvene njege	10	30	10	50	0	10	60	2
FZSFB211	Medicinska informatika	15	25	0	40	0	50	90	3
FZSFB212	Zdravstvena psihologija	10	0	10	20	0	40	60	2
FZSFB213	Klinička ljetna praksa I	0	0	0	0	300	0	300	10
Ukupno		105	145	55	290	300	255	870	29
ECTS za obvezne predmete									29
ECTS za izborne predmete									1
ECTS UKUPNO									30

2. Godina studija

3. Zimski semestar

Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB314	Klinička medicina I	55	15	0	70	0	65	135	4,5
FZSFB315	Fizioterapija I	45	120	15	180	0	120	300	10
FZSFB316	Klinička medicina II	75	0	10	85	0	95	180	6
FZSFB317	Fizioterapijska procjena	30	55	15	100	0	95	195	6,5
FZSFB318	Strani jezik II	0	0	30	30	0	30	60	2
Ukupno		205	190	70	465	0	405	870	29
ECTS za obvezne predmete									29
ECTS za izborne predmete									1
ECTS UKUPNO									30

2. Godina studija

4. Ljetni semestar

Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB419	Fizioterapija II	20	90	10	120	0	90	210	7
FZSFB420	Specijalne teme u fizioterapiji	30	40	0	70	0	80	150	5
FZSFB421	Fizioterapijske vještine	30	100	10	140	0	70	210	7
FZSFB422	Klinička ljetna praksa II	0	0	0	0	300	0	300	10
Ukupno		80	230	20	330	300	240	870	29
ECTS za obvezne predmete									29
ECTS za izborne predmete									1
ECTS UKUPNO									30

3. Godina studija									
5. Zimski semestar									
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB523	Klinička medicina III	45	0	10	55	0	95	150	5
FZSFB524	Fizioterapija III	45	120	10	175	0	185	360	12
FZSFB525	Fizikalni čimbenici u fizioterapiji	40	60	10	110	0	100	210	7
FZSFB526	Zdravstveno i socijalno zakonodavstvo	10	0	10	20	0	25	45	1,5
FZSFB527	Upravljanje u zdravstvu	10	0	10	20	0	25	45	1,5
FZSFB528	Gerontologija	15	15	10	40	0	20	60	2
Ukupno		165	195	60	420	0	450	870	29
ECTS za obvezne predmete									29
ECTS za izborne predmete									1
ECTS UKUPNO									30

3. Godina studija									
6. Ljetni semestar									
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		P	V	S					
FZSFB629	Osnove znanstveno istraživačkog rada	20	20	15	55	0	50	105	3,5
FZSFB630	Specijalne kineziološke tehnike	30	40	10	80	0	55	135	4,5
FZSFB631	Ergonomija	10	10	10	30	0	30	60	2
FZSFB632	Osnove biomedicinske statistike	15	40	0	55	0	20	75	2,5
FZSFB633	Ljetna klinička praksa III	0	0	0	0	300	0	300	10
FZSFB634	Limfna drenaža	10	10	10	30	0	15	45	1,5
FZSZAB653	Završni rad	0	50	0	50	0	100	150	5
Ukupno		85	170	45	300	300	270	870	29
ECTS za obvezne predmete									29
ECTS za izborne predmete									1
ECTS UKUPNO									30

P - predavanja, V - vježbe, S - seminari

2.9. Optimalan broj upisanih studenata s obzirom na prostor, opremu i broj nastavnika

Upisne kvote prije početka svake akademske godine usvaja Upravno vijeće Sveučilišta, na prijedlog Senata, te uz suglasnost nadležnog ministarstva. Studenti mogu studirati u statusu redovitog studenta. Redoviti su oni studenti koji studiraju po programu s punom nastavnom satnicom.

2.10. Resursi potrebni za izvođenje studijskog programa

Pri izvođenju studijskog programa sudjeluju nastavnici sa Sveučilišta te nastavnici s referentnih visokoškolskih ustanova u znanstveno-nastavnim zvanjima iz odgovarajućeg znanstvenog područja, polja i grane. Redovito se preko tijela iz sustava za osiguranje kvalitete prate podatci o strukturi nastavnog osoblja prema zvanju i stručnoj spremi, spolna i starosna struktura, znanstvenoistraživačka produktivnost, mobilnost te projektne aktivnosti nastavnog osoblja. Navedeni podatci se obrađuju na razini studijskog programa, ustrojbene jedinice i studijskog programa te se objavljuju u godišnjim izvještajima.

Od fizičkih resursa za izvođenje studijskih programa Fakultet zdravstvenih studija raspolaže s učionicama s klasičnom i suvremenom audio-vizualnom opremom, kabinetom opremljenim multimedijском i video opremom, TV sustav, informatička oprema s najviše dva studenta na jedno računalo, knjižnica - informatičko središte, mikrobiološki istraživački laboratorij. Kabinet za zdravstvenu njegu s modelima za vježbanje i Kabinet za fizioterapiju, Klinički bolnički odjeli s opremom za provođenje zdravstvene njege. Fakultet zdravstvenih studija posjeduje Kabinet kliničkih vještina opremljen visoko sofisticiranim modelima – simulatorima.

Temeljem potpisanih sporazuma o suradnji pri izvođenju preddiplomskog sveučilišnog studija Fizioterapije koriste se resursi i drugih institucija: SKB Mostar, Doma zdravlja Mostar, Poliklinika „Vitalis“ i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

2.11. Sustav za osiguranje kvalitete studijskog programa

Svrha, cilj, ustroj i djelovanje te područja vrednovanja sustava za osiguranje kvalitete Sveučilišta u Mostaru definirani su *Pravilnikom o ustroju i djelovanju sustava za osiguranje kvalitete Sveučilišta u Mostaru*.

Prema navedenom Pravilniku, sustav za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru čine stalna tijela sustava za osiguranje kvalitete na razini Sveučilišta: Odbor za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete i Ured za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete. Na Fakultetu zdravstvenih studija djeluje Povjerenstvo za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete, kojeg čine prodekan za nastavu, koordinator kvalitete, predstavnik nastavnog osoblja, predstavnik studenata te predstavnik administrativnog i tehničkog osoblja. Koordinator kvalitete Fakulteta zdravstvenih studija je i član Odbor za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete.

Navedenim Pravilnikom definirane su nadležnosti i aktivnosti svakog tijela iz sustava za osiguranje kvalitete. Tijela iz sustava za osiguranje kvalitete provode redovite aktivnosti definirane sveučilišnim *Priručnikom za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru*. Na temelju provedenih aktivnosti izrađuju se godišnja izvješća na razini studijskog programa, ustrojbene jedinice i Sveučilišta.

2.12. Matrica ishoda učenja

IU-studijski program IU-predmet	FZSFB-IU-1	FZSFB-IU-2	FZSFB-IU-3	FZSFB-IU-4	FZSFB-IU-5	FZSFB-IU-6	FZSFB-IU-7	FZSFB-IU-8	FZSFB-IU-9	FZSFB-IU-10	FZSFB-IU-11	FZSFB-IU-12	FZSFB-IU-13	FZSFB-IU-14	FZSFB-IU-15
FZSFB101					X										
FZSFB102					X	X									
FZSFB103		X		X	X		X		X						
FZSFB104									X						
FZSFB105				X											
FZSFB106															X
FZSFB106/A														X	x
FZSFB207				X											
FZSFB208			X								X	X			
FZSFB209	X	X	X							X		X			
FZSFB210			X	X	X						X				
FZSFB211											X	X			
FZSFB212				X	X										
FZSFB213	X	X	X	X								X			
FZSFB314					X	X	X		X	X				X	
FZSFB315	X	X		X		X		X	X	X	X				
FZSFB316				X	X	X				X				X	
FZSFB317				X		X	X		X						
FZSFB318															X
FZSFB318/A															X
FZSFB419	X								X	X		x	x	X	
FZSFB420		X	X	X	x	X		X	X	X					
FZSFB421						X		X	X	X					
FZSFB422	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
FZSFB523				X	X										
FZSFB524	X			X	X	X	X	X		X	X			X	
FZSFB525								X	X	X					
FZSFB526		X	X												
FZSFB527								X		X	X				
FZSFB528				X	X					X	x				

IU-studijski program IU-predmet	FZSFB-IU-1	FZSFB-IU-2	FZSFB-IU-3	FZSFB-IU-4	FZSFB-IU-5	FZSFB-IU-6	FZSFB-IU-7	FZSFB-IU-8	FZSFB-IU-9	FZSFB-IU-10	FZSFB-IU-11	FZSFB-IU-12	FZSFB-IU-13	FZSFB-IU-14	FZSFB-IU-15
FZSFB529												x	X		X
FZSFB630	X				X	X			X		X				
FZSFB631			X		X	X	X							X	
FZSFB632												X	X		
FZSFB633	X				X	X	X	X	X	X	X			X	
FZSFB634							X	X			x				

3. NASTAVNI PLAN

1. godina							
1. zimski semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB101	Anatomija i histologija	Obvezni	35	70	15	0	9
FZSFB102	Fiziologija s patofiziologijom	Obvezni	40	30	20	0	6
FZSFB103	Fizika	Obvezni	20	20	0	0	3
FZSFB104	Osnove motoričkih transformacija	Obvezni	20	60	0	0	5
FZSFB105	Biomehanika	Obvezni	30	40	10	0	5
FZSFB106	Strani jezik I	Obvezni	0	0	30	0	3
ECTS za obvezne predmete							30
ECTS za izborne predmete							0
UKUPNO							30

1. godina							
2. ljetni semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB207	Klinička kineziologija	Obvezni	30	70	20	0	8
FZSFB208	Bioetika s komunikacijskim vještinama	Obvezni	20	10	10	0	2
FZSFB209	Uvod u fizioterapiju	Obvezni	20	10	5	0	2
FZSFB210	Osnove zdravstvene njege	Obvezni	10	30	10	0	2
FZSFB211	Medicinska informatika	Obvezni	15	25	0	0	3
FZSFB212	Zdravstvena psihologija	Obvezni	10	0	10	0	2
FZSFB213	Klinička ljetna praksa I	Obvezni	0	0	0	300	10
ECTS za obvezne predmete							29
ECTS za izborne predmete							1
UKUPNO							30

2. godina							
3. zimski semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB314	Klinička medicina I	Obvezni	55	15	0	0	4,5
FZSFB315	Fizioterapija I	Obvezni	45	120	15	0	10
FZSFB316	Klinička medicina II	Obvezni	75	0	10	0	6
FZSFB317	Fizioterapijska procjena	Obvezni	30	55	15	0	6,5
FZSFB318	Strani jezik II	Obvezni	0	0	30	0	2
ECTS za obvezne predmete							29
ECTS za izborne predmete							1
UKUPNO							30

2. godina							
4.ljetni semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB419	Fizioterapija II	Obvezni	20	90	10	0	7
FZSFB420	Specijalne teme u fizioterapiji	Obvezni	30	40	0	0	5
FZSFB421	Fizioterapijske vještine	Obvezni	30	100	10	0	7
FZSFB422	Klinička ljetna praksa II	Obvezni	0	0	0	300	10
ECTS za obvezne predmete							29
ECTS za izborne predmete							1
UKUPNO							30

3. godina							
5. zimski semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB523	Klinička medicina III	Obvezni	45	0	10	0	5
FZSFB524	Fizioterapija III	Obvezni	45	120	10	0	12
FZSFB525	Fizikalni čimbenici u fizioterapiji	Obvezni	40	60	10	0	7
FZSFB526	Zdravstveno i socijalno zakonodavstvo	Obvezni	10	0	10	0	1,5
FZSFB527	Upravljanje u zdravstvu	Obvezni	10	0	10	0	1,5
FZSFB528	Gerontologija	Obvezni	15	15	10	0	2
ECTS za obvezne predmete							29
ECTS za izborne predmete							1
UKUPNO							30

3. godina							
6. ljetni semestar							
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			P	V	S		
FZSFB629	Osnove znanstveno istraživačkog rada	Obvezni	20	20	15	0	3,5
FZSFB630	Specijalne kineziološke tehnike	Obvezni	30	40	10	0	4,5
FZSFB631	Ergonomija	Obvezni	10	10	10	0	2
FZSFB632	Osnove biomedicinske statistike	Obvezni	15	40	0	0	2,5
FZSFB633	Ljetna klinička praksa III	Obvezni	0	0	0	300	10
FZSFB634	Limfna drenaža	Obvezni	10	10	10	0	1,5
FZSZAB653	Završni rad	Obvezni	0	50	0	0	5
ECTS za obvezne predmete							29
ECTS za izborne predmete							1
UKUPNO							30

P - predavanja, V - vježbe, S - seminari

